

Bianca, printre castele de nisip

POVEȘTI ÎN POVEȘTI DESPRE IUBIRE

Recenzie de

Cezarina Adamescu

25 nov. 2021

Cine nu a construit, măcar o dată în viață, castele pe nisip? Sau, castele în Spania? Este expresia ideală a visării cu ochii deschiși, a dorinței care, chiar dacă nu va fi împlinită niciodată, recurgem la ea, pentru că ne face bine. Închipuirea nu costă nimic și putem și noi s-o dăm gratis, mai departe. Nici visul nu costă multe parale și el se poate prelungi pe timp nelimitat, pentru a ne întreține speranța. Cel mai bine e să-ți construiești visul pe temelii solide. Nu poți construi pe nimic, sau pe terenuri nisipoase, alunecătoare, care tind să te înghită, o dată cu toate speranțele tale. Cine nu a construit, măcar o dată în viață, castele pe nisip? Sau, castele în Spania? Este expresia ideală a visării cu ochii deschiși, a dorinței care, chiar dacă nu va fi împlinită niciodată, recurgem la ea, pentru că ne face bine. Închipuirea nu costă nimic și putem și noi s-o dăm gratis, mai departe. Nici visul nu costă multe parale și el se poate prelungi pe timp nelimitat, pentru a ne întreține speranța. Cel mai bine e să-ți construiești visul pe temelii solide. Nu poți construi pe nimic, sau pe terenuri nisipoase, alunecătoare, care tind să te înghită, o dată cu toate speranțele tale.

Alături de celelalte personaje ale romanelor Marei Popescu-Vasilca, Bianca este arhetipul femeii tinere, pornită în căutarea fericirii, fără să bănuie că prea mult căutând, ar putea cădea în diverse capcane care i-ar primejdi imaginea și chiar viața.

În Capitolul I suntem introduși în atmosfera diplomatică, alături de personajul principal al cărții, care ne servește drept ghid, la ambasada Franței, în chiar Ziua Națională a Franței, în 14 iulie 2012. Relativ recent. Nu mai e vorba de o acțiune din trecutul îndepărtat, ci, de dată apropiată zilelor noastre. Deocamdată relatarea se face la persoana a I-a singular, la timpul prezent, timpul povestitorului.

Suntem în sala de recepție, totul e somptuos, impunător, strălucitor. Încă de la început se remarcă faptul că autoarea oferă foarte multe informații despre toate obiectele și oamenii cu care intră în contact. Ca un veritabil istoriograf. De fapt, eroina a venit aici să-l caute pe Vlad, iubitul de care s-a despărțit, pentru că niciunul din ei nu a avut curajul să se angajeze într-o legătură matrimonială. În timp ce Bianca îl caută prin sala de recepție a ambasadei, o suită de gânduri fragmentate îi dau târcoale, amintindu-i de iubirea lor. Curios este faptul că ea, contrar obiceiului femeilor care au drept scop ascensiunea sigură spre cercurile înalte, are o părere mai puțin bună despre propria persoană, numindu-se: "*femeia compromisurilor, a jocurilor false*". Singură

recunoaște: *”Numai prostii am făcut în viață. Pentru că nu am avut un model. Nu știam care sunt regulile bunului simț”*. Și mai spune despre sine: *”eu lipesc plăceri peste durere”*.

Cea mai frumoasă justificare a femeii care iubește. Ceea ce se remarcă la această femeie este faptul că e foarte exigentă cu sine, nu-și iartă nimic și are curajul să spună lucrurilor pe nume. Care om preferă așa ceva? Fiecare vrea să-și acopere slăbiciunile, să nu se observe, să nu se dea de gol și să apară într-o lumină cât mai favorabilă. Dar Bianca taie în carne vie și nu se iartă așa lesne pentru impulsurile sale referitoare la bărbați. Această trăsătură, în loc de condamnabilă, devine acceptabilă. O dată întâlnit pe Vlad, în urma discuției lor la restaurant, în care se tatonaseră toată seara, urmează inevitabil, povestea vieții lui Vlad.

Mara Popescu-Vasilca strecoară printre aceste scene reflecții filozofice despre iubire, cum ar fi de pildă: *”Fidelitatea este atunci când dragostea trece înaintea plăcerii”*. Ceea ce e cu totul uimitor este asiduitatea cu care o femeie îl poate căuta pe bărbatul iubit. Uneori, dragostea devine un câmp de luptă, care pe care îl domină pe celălalt. Sunt personaje pe care dorești să ți le apropii, să te împrietenești cu ele, să le cunoști mai bine, să le înțelegi cumva, dar și unele care-ți rămân la distanță, învăluite în ceață. Și nu știu câte raze de soare ar trebui să existe, ca să spinteci ceața și să le vezi limpede. Ceea ce trăiește Bianca alături de Vlad, este de domeniul fantasticului. Au intrat într-un basm, într-un castel, unde există o atmosferă magică. Înconjurați de flori, de plante decorative, de copaci cu coroane uriașe. Totul pare neverosimil și totuși, e adevărat. Casa e spațiul unde trăiește sufletul. Atmosferă mirifică. De notat, predilecția amândurora de a-și analiza fiecare mișcare, fiecare trăire, fărâma de gest, sau intenție de gest, cărora le acordă importanță maximă, până la cea mai sensibilă nuanță.

Și totuși, cititorul așteaptă îndelung răbdător, să se întâmple ceva. Și Bianca își derulează viața chinuită, copilăria, cu o mamă căreia îi plăcea alcoolul, cu un tată violent și nepăsător, apoi adolescența care stă sub semnul destinului, când ajunge la Pascal, profesor de pian și limba franceză, pentru a-i spăla geamurile casei, în schimbul a ceva de mâncare.

Ciudat. De la iubirea răbdătoare, cuminte, dintre Bianca și Pascal, se trece brusc la dragostea cu pasională dintre ea și Vlad, și asta pentru că erau diferite, deși veșnic puși pe harță, pe comentarii, pe interpretări, agitație, sărutări pasionale și din nou, dispute interminabile. Dragostea ca experiment, în spirit ludic, să vedem ce se întâmplă dacă ne iubim, ce simțim, cum reacționăm, etc.

O dragoste lucidă în orice clipă, planificând mișcările, cu toate ingredientele, teoretizând elementele iubirii, anticipând reacțiile, pândind rezultatele. Cam asta era legătura amoroasă între Bianca și Vlad. Parcă e totul contrafăcut. Apoi recompus pe ici, pe colo, prin părțile esențiale. Contabilizând sentimente. Și foarte multă poezie între gesturi, cuvinte și tăceri. Dar parcă nici cuvintele nu mai au putere, nici săruturile nu mai dor ca la început. Între atâtea automatisme, căutăm, dar nu știm ce.

Acest personaj, Bianca este femeia care, în pofida condiției sale mizere de acasă, a învățat să supraviețuiască, să lupte, să se apere, să învingă. Cu cât îi era mai greu, cu atât era mai înverșunată, trăind după propriile reguli. Iată ce-i mărturisește lui Vlad: *”Nu m-am lăsat până când nu am reușit. Trebuia ca povestea mea despre viață să devină reală, adevărată. Este o*

poveste a ascensiunii și declinului unei familii, a mea”. Instinctul supraviețuirii a învins. Un tablou trist, care a devenit, în cele din urmă, acceptabil. Cinismul cu care îi relatează lui Vlad, cum a dobândit averea, din relațiile cu unii oameni în vârstă și cum i-a ”ajutat” să-i lase ei moștenirea, fiecare, reflectă, nu numai percepția ei despre bogăție și sărăcie, ci disperarea și teama trăite în copilărie, când a cunoscut foamea și neajunsurile și cât a trebuit să spele geamuri pentru o bucată de pâine. Scormonind în adâncul de sine, Bianca recunoaște că nu întotdeauna a fost cinstită în relațiile sale, ci a învățat să devină direct interesată, cum să parvină și să scape de sărăcia, care a urmărit-o tot timpul.

Conștiința că nu a făcut lucruri tocmai curate, o trezește uneori, dar încă nu a ajuns la regretele care să genereze o oarecare căință și întoarcere. Șocante sunt și mărturisirile despre moartea proaspătului soț, cu 47 de ani mai vârstnic, chiar în noaptea nunții. De un realism înfiorător, prea puțin suportabil. Experiențe dure. Bianca are mulți prieteni tineri, ca și ea, adeseori se întâlnesc cu diferite prilejuri și petrec, se tachinează, fac haz, se distrează. Știu totul despre fiecare și se provoacă, în glumă, să istorisească cele mai hazlii întâmplări din viața lor erotică. Ea nu duce lipsă de curtezani.

Abia a terminat relația cu Vlad și Dan se grăbește să-i ia locul. Elemente suprarrealiste există în episodul cu pictorul Dan, învăluit de fantome care cântă la pian și pictează tablouri, de acolo de unde le-a lăsat Dan. Un bărbat plin de mister, pierdut în brațele tenebrelor. Spaimetele, angoasele, halucinațiile lui, legătura cu fantoma Monicăi, moartă, îi umbresc zilele și nopțile. Și toate acestea i le împărtășește Biancăi. O relație cât se poate de stranie. Și ca o tristă ironie a sorții, când Bianca este vizitată de nepotul lui Bazil, soțul ei defunct, care deține trei caiete de tip jurnalier, ale Biancăi, cu însemnări compromițătoare despre viața ei intimă și cum se distra cu oamenii în vârstă, până-i obosea și chiar îi dădea gata. Atunci femeia realizează cât de vinovată este pentru toate aceste aventuri galante care le-a produs multor bărbați în etate câte o criză sau chiar sfârșitul. Paul Poitiers însuși, cumpărase casa unchiului său și găsisse jurnalul intim, ascuns bine într-un sertar. Pendularea între Dan și Paul îi creează Biancăi confuzie. Ca să se lămurească, Bianca intră într-o biserică, îngenuchează și se roagă.

Adevărata măiestrie a Marei Popescu-Vasilca este arta de a creiona personaje. Ea a reușit, în romanele sale să creeze arhetipuri, personajele ei fiind cu adevărat emblematice pentru ceea ce fac, ce simt, ce doresc, cum se exprimă, ce pasiuni au. Și ca o notă de specificitate, nu există personaj negativ, toți aceștia, așternuți pe hârtie, devin acceptabili, chiar plăcuți și scuzabili, indiferent ce fac. Exemple sunt femeile, pe care, în ciuda vieții lor aventuroase, nu poți să le disprețuiești, lor le-a mai rămas o fărâmbă de demnitate, pentru care merită respect și sunt socotite onorabile în societate. În definitiv, nu fac altceva decât își trăiesc viața din plin. Ai zice că acești oameni, care se dedau tuturor nebuniilor sexuale, sunt complet insensibili, abrutizați de pofte, nesățioși, amoralți, obsedați de un singur gând: să-și satisfacă nevoile trupești.

Dar nu este așa, găsești în ei sensibilități, sămburi de candoare, atenții semnificative față de persoane și chiar remușcări. Și asta-i salvează din marasmul existenței lor. Dar și, paradoxal, o doză de principii morale pe care le respectă. Găsirea jurnalului intim incriminator al Biancăi, a însemnat pentru Paul, la început, un prilej de condamnare a femeii ce se căsătorise cu unchiul său, mai vârstnic cu 47 de ani, ci un bun prilej de purificare interioară, o împăcare cu sine și o

dorință aprigă de a o cunoaște pe femeia care a contribuit, așa cum mărturisise în jurnal, la moartea unchiului Bazil.

Dorința aceasta l-a urmărit, până a ajuns la ea și au început o relație afectivă cu aceasta. Pentru Bianca, a-și descrie experiențele erotice în amănunt, în câteva caiete de jurnal, a însemnat, nu doar înșiruirea faptelor care i-au lăsat un gust amar, dar și frumusețea maturizării interioare. Scrierea acestora înseamnă și o exorcizare a răului și o purificare care tinde spre lepădarea celor rele și înălțarea spirituală. Istoria Biancăi are și multe suspansuri și surprize.

Dar, surpriza majoră o are din partea lui Dan, care, având caietele în față, începe să deseneze, scenă cu scenă, toate aventurile descrise pe foi, trăite de Bianca, încă din copilărie, când spăla geamurile la oameni înstăriți, pentru o bucată de pâine. Cât despre Paul, și aici Bianca are o surpriză majoră, când află de la televizor că este un celebru hoț de bijuterii, căutat de poliție de 3 ani. Un impostor care a luat identitatea nepotului lui Bazil și a intrat în casa Biancăi, ca s-o jefuiască. Și este filmat cu cătușe la mâini, înconjurat de trei polițiști. Căutând în seif, Bianca vede că e gol. Nici urmă de bani sau de bijuterii, hoțul o lăsase săracă. Omul cu triplă identitate, cameleonic, Bernard Leandre Rosier, Paul Poitiers, sau adevăratul Vasile Dumitrescu. I-a luat totul, dar i-a lăsat o scrisoare de adio, în care îi mărturisește tot. Acest final are iz de roman polițist. Și cum, îndeobște, omul recurge la ajutorul divin atunci când este la ananghie și Bianca, simte nevoia să caute o icoană, la care să se roage. E un prag pe care e pe cale să-l treacă, dar ezită, încă, mereu cu gândul la trecut, care o trage îndărăt. Uneori, oamenii fac lucruri din instinct care e mai puternic decât voința. Bianca își asumă toate greșelile tinereții, e conștientă de starea ei și spune: *”În fond nimic nu e mai excitant decât să fii prins în acest joc hazardat al dragostei”*.

Într-un fel, Bianca este o autentică Scarlet O’Harra, care nu se descurajează, chiar dacă viața o îngenunchează, merge înainte, pentru că, nu-i așa, *”Și mâine e o zi...”* Hotărârea de a începe o nouă viață, de a lăsa în urmă trecutul, se materializează în scurt timp și Bianca, încrezătoare ia drumul Americii, să-l cunoască pe Lucas, bărbatul alături de care spera să fie fericită. Un final cu happy-end, după atâta tulburare și confuzie, după greșeli și păreri de rău, experiențe dureroase și fericite care au alcătuit viața ei, așa cum a fost.

Cezarina Adamescu

Poetă, prozatoare, eseistă,

dramaturg și critic literar

Membru al Uniunii Scriitorilor